

AFSTAND VAN RECHT IN DE STRAFPROCEDURE

AFSTAND VAN RECHT
IN DE STRAFPROCEDURE

Ann BAILLEUX

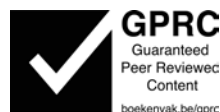
 intersentia
Antwerpen – Cambridge

Afstand van recht in de strafprocedure
Ann Bailleux

© 2019 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Cover: Alamy Stock Photo / Clive Watts

ISBN 978-94-000-1058-1
D/2019/7849/32
NUR 824

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.jurisquare.be.

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

*Aan mijn vader, Pol Bailleux
"Plus est en vous"*

*Voor Vincent en Kamiel
Fidèles compagnons de route*

VOORWOORD

“L’avocat levait les bras et plaidait coupable, mais avec excuses. Le procureur tendait ses mains et dénonçait la culpabilité, mais sans excuses. Une chose pourtant me gênait vaguement. Malgré mes préoccupations, j’étais parfois tenté d’intervenir et mon avocat me disait alors: “Taisez-vous, cela vaut mieux pour votre affaire.”

En quelque sorte, on avait l’air de traiter cette affaire en dehors de moi. Tout se déroulait sans mon intervention. Mon sort se réglait sans qu’on prenne mon avis. De temps en temps, j’avais envie d’interrompre tout le monde et de dire: “Mais tout de même, qui est l’accusé? C’est important d’être l’accusé. Et j’ai quelque chose à dire!”

(uit: ALBERT CAMUS, *L’étranger*)

In dit fragment uit CAMUS’ *L’étranger* laat het hoofdpersonage zijn ongenoegen blijken over het feit dat hij zijn strafprocedure volledig als een buitenstaander moet ondergaan. Beslissingen worden boven zijn hoofd genomen, hij kan zelf geen initiatieven nemen en niemand vraagt hem naar zijn inzichten. Sterker nog, zijn eigen advocaat legt hem het zwijgen op, vanuit een bezorgdheid om hem te beschermen tegen de minst verstandige versie van zichzelf.

Ruilen we de fictie voor de realiteit, dan stellen we vast dat die schets nog niet zo ver verwijderd is van hoe een strafproces kan verlopen. Wie het Wetboek van Strafvordering ter hand neemt, zal inderdaad vaststellen dat de wetgever traditioneel geen echte voorstander bleek van een actief betrokken en autonoom handelende private partij. Een volgzzaam individu dat niet dwarsligt, kwam hem beter uit in het licht van zijn opzet om de touwtjes stevig in handen te houden en zo tot waarheidsvinding te komen. Dat laatste deed hij onder meer via de keuze voor rechtsregels die van openbare orde zijn en dus geenszins toelaten dat een individu het strikt gereglementeerde overheidsoptreden in de war zou sturen. Binnen die constellatie lijkt een rechtsverzaking als een olifant door de porseleinkast te gaan. Worstelend met een realiteit evenwel die hem uitdaagde om de strakke teugels iets meer te laten vieren, liet de wetgever gaandeweg occasioneel wel een rechtsverzaking toe. Onderzoekshandelingen met toestemming vonden hun weg naar de strafprocedure, net als overeenkomsten over de uitkomst van de strafvordering. Van een warm onthaal was evenwel geen sprake. Een rechtsverzaking is thans dan wel op verschillende vlakken mogelijk, doch wie daar een conceptuele theorie achter zoekt, komt van een kale reis terug. Eens te meer kan een individu vandaag na een strafproces met het gevoel achterblijven dat hij een buitenstaander was.

Met dit proefschrift willen wij de wetgever dan ook een kader aanreiken waarbinnen de rechtsverzaking conceptueel vorm kan krijgen en hem zo overtuigen van de meerwaarde die een dergelijke verzaking kan betekenen voor een efficiënte, eerlijke en rechtvaardige strafprocedure.

Ik nam een andere gelegenheid te baat om uitgebreide woorden van dank te formuleren. Ik wil dit proefschrift evenwel niet aanvatten zonder eerst mijn bijzondere appreciatie te uiten voor mijn promotor, prof. dr. Raf Verstraeten en mijn copromotor, prof. dr. Frank Verbruggen. Ik dank van harte de professoren in hen voor hun vertrouwen, input, feedback, kostbare tijd en bereikbaarheid. Meer nog dank ik bij beiden evenwel de mens achter de professor en de manier waarop die er voor mij steeds is geweest. Geen proefschrift, ten slotte, zonder een geïnteresseerde examencommissie. Mijn grote dank aan prof. dr. Marc Boes, prof. dr. Tijs Kooijmans, prof. dr. Bart Spriet en prof. dr. Philip Traest voor hun interesse in dit proefschrift, de tijd die ze daarvoor wilden vrijmaken en de welgekomen feedback op de inhoud ervan.

Interne verwijzingen betreffen de randnummers, en wijzigingen werden bijgehouden tot 8 juli 2018.

Ann BAILLEUX
september 2018

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	v
Inleiding	1
1. Een schets van de problematiek als aanloop naar het onderzoek	1
A. Problemen eigen aan de strafprocedure in het algemeen	1
B. Autonomie als oplossing maar tegelijk ook uitdaging	3
2. Onderzoeksvragen en methodologie	6
A. Onderzoeksvragen	6
B. Methodologie	8
TITEL I. DESCRIPTIEF LUIK	11
DEEL I. DE AANZET: INTRODUCTIE VAN ZELFBESCHIKKING IN EEN VERANDERENDE STRAFPROCEDURE.	13
Hoofdstuk 1.	
Aanzet tot vernieuwing: een groeiende behoefte aan een nieuw wetboek van strafprocedure	17
Afdeling 1. Het basisonderscheid tussen twee rechtsfamilies waarbinnen iedere procedure noodzakelijk vorm krijgt: inquisitoire en accusatoire stelsels	18
§ 1. Maatschappijvisie levert achterliggend rechtsstelsel op.	19
A. De passieve overheid	21
B. De actieve overheid	23
§ 2. De concrete inrichting van de strafprocedure: fundamenten en kentrekken van de accusatoire en inquisitoire stelsels.	24
A. De accusatoire rechtspleging	25
1. De rol en positie van de protagonisten	26
a. De partijen: de verdachte en de vervolgende instantie	26
b. De rechter	28
2. Waarheidsconcept.	29
B. De inquisitoire rechtspleging	31
1. Waarheidsconcept.	31
2. De rol en positie van de protagonisten	32
a. De partijen: de verdachte en de vervolgende instantie	32

b. De rechter	34
Afdeling 2. Redenen die aan de basis liggen van een groeiende behoefte aan een nieuw wetboek van strafprocedure	35
§ 1. Filosofieën achter de strafprocedure van vroeger tot nu	35
A. Periode vóór het ontstaan van de <i>Code d'instruction criminelle</i>	35
1. De <i>Grande Ordonnance Criminelle</i> van 1670	35
2. De Franse Revolutie en de aanloop naar een nieuw wetboek (1789-1808)	42
a. Eerste periode binnen de Franse Revolutie: Frankrijk als constitutionele monarchie	43
b. Tweede periode binnen de Franse Revolutie: het <i>Direc-</i> <i>toire</i> en <i>Consulat</i>	50
B. De <i>Code d'instruction criminelle</i> als basis voor het latere Wet- boek van Strafvordering	52
1. Ontstaan en inhoud van de <i>Code d'instruction criminelle</i>	52
a. Voorbereiding van de CIC: elementen die tijdens de debatten aan bod kwamen	54
b. Uiteindelijke keuzes die werden gemaakt binnen de CIC	55
2. Ontstaan en inhoud van het Belgische Wetboek van Straf- vordering	62
a. Ingrepen die positieve vormen van zelfbeschikking introduceerden	63
b. Ingrepen die negatieve vormen van zelfbeschikking introduceerden	68
§ 2. Uitgangspunten onder druk: de klassieke strafprocedure bereikt steeds meer haar grenzen	69
A. Nationaal	69
1. Hervormingsvoorstellen die het (nog) niet haalden	69
a. Hervormingsvoorstellen vóór de wet van 12 maart 1998	69
b. Hervormingsvoorstellen na de wet van 12 maart 1998	79
i. Wetsvoorstel houdende het Wetboek van Strafpro- cesrecht	79
ii. Nieuwe poging tot een diepgaande hervorming vanaf 2017	85
2. Vaststelling: problemen die de klassieke procedure uitdagen	88
B. Europa als dwingende aanzet tot hervorming: de Europese Unie en de Raad van Europa	92
1. Instrumenten in de schoot van de Raad van Europa: artikel 6 EVRM	92
a. Accusatoire of inquisitoire voorkeur?	93
b. Inhoudelijke toelichting bij de waarborgen uit artikel 6 EVRM	97

i. Artikel 6, § 1 EVRM: het recht op een eerlijke en openbare procedure	98
ii. Artikel 6, § 3 EVRM: minimale rechten van verdediging	104
2. Instrumenten in de schoot van de Europese Unie	111
Besluit	115

Hoofdstuk 2.

Definitie en omkadering van de notie “procedurele zelfbeschikking” 117

Afdeling 1. Onderscheid tussen participatierechten en afweerrechten 121

§ 1. Zelfbeschikking over participatierechten 121

A. Positieve vorm van zelfbeschikking 123

B. Negatieve vorm van zelfbeschikking 125

§ 2. Zelfbeschikking over afweerrechten 126

A. Positieve vorm van zelfbeschikking 128

B. Negatieve vorm van zelfbeschikking 129

Afdeling 2. Negatieve zelfbeschikking over afweerrechten en participatierechten: eenzijdig of consensueel 130

§ 1. Eenzijdige negatieve zelfbeschikking 132

§ 2. Consensualisme 135

Besluit 140

DEEL II. ZELFBESCHIKKING IN HET ACTUEEL STRAFPROCEDUREEL RECHT 141

Hoofdstuk 1.

Zelfbeschikking bij een traditionele afhandeling van een strafprocedure . . 145

Afdeling 1. De onderzoeksfase 145

§ 1. Onderzoekshandelingen met betrekking tot de persoon: het DNA-onderzoek 152

A. Algemeen: beschrijving van de algemene principes van de DNA-wet 155

1. Evolutie 155

2. Actuele regeling 159

a. Het opsporingsonderzoek 161

b. Het gerechtelijk onderzoek 164

B. Bijzonder: vormen van negatieve zelfbeschikking 167

1. Principes over zelfbeschikking ongeacht de kwetsbaarheid . . . 169

a. Vrijwillige DNA-afname: toestemming als zelfbeschikking 174

i. Bevoegdheid en grondslag 175

ii.	Vereisten voor de realisatie van een geldige toestemming.	177
b.	Gedwongen DNA-afname: zelfbeschikking bij dwangbevoegdheid van de onderzoeksrechter.	190
2.	Zelfbeschikking door personen die feitelijk kwetsbaar zijn.	199
a.	Wie is volgens de wet feitelijk kwetsbaar in het licht van een DNA-onderzoek en waarom?	200
b.	Hoe omgaan met feitelijke kwetsbaarheden binnen het DNA-onderzoek?	202
i.	Evolutie	202
ii.	Actuele regeling	204
§ 2.	Onderzoekshandelingen met betrekking tot goederen: de huiszoeking	215
A.	Algemeen: beschrijving van algemene principes van de huiszoeking.	215
1.	Een kort overzicht van de basisprincipes	215
2.	Voorwerp van de zoeking: de woonst en de plaatsen waar een recht op privéleven geldt.	219
a.	Niet beschermd: publiek toegankelijke plaatsen	219
b.	Wel beschermd: private plaatsen, zijnde de woning, aanhorigheden en bedrijfsruimtes	222
B.	Bijzonder: de huiszoeking met toestemming als vorm van negatieve zelfbeschikking	233
1.	Principes over zelfbeschikking ongeacht het bestaan van een feitelijke kwetsbaarheid.	236
a.	Geldigheid van de toestemming	236
i.	Procedureel kader waarbinnen de toestemming kan worden gerealiseerd	237
ii.	Wie moet toestemmen?	253
b.	Gevolgen van de toestemming	263
i.	Inhoudelijke draagwijdte	263
ii.	Intrekken van de toestemming	267
2.	Zelfbeschikking door personen die feitelijk kwetsbaar zijn.	269
a.	Uiteenzetting van de actuele principes	270
i.	Open categorie van feitelijk kwetsbare personen	270
ii.	Minderjarigen.	271
b.	Evaluatie	273
i.	Toestemmingsbekwaamheid als regel	274
ii.	Toestemmingsonbekwaamheid als uitzondering.	278
	Afdeling 2. De vonnisfase.	279
§ 1.	Algemene principes over het recht op aanwezigheid.	280
§ 2.	Bijzondere principes vanuit zelfbeschikking: de beklagde verschijnt niet op de behandeling ten gronde.	284
A.	De Europese benadering van de afwezigheid van de beklagde.	284

1.	Raad van Europa: rechtspraak van het EHRM	285
a.	Overzicht van de principes uit de rechtspraak	285
i.	Oorzaken van de afwezigheid	286
ii.	Gevolgen: op welke wijze mag de overheid omgaan met een afwezige beklaagde?	294
b.	Evaluatie van de principes over de rechtsverzaking	308
i.	Beoordeling van de mogelijke vormen van reactie op de afwezigheid.	309
ii.	Terugkoppeling naar maatschappijvisie.	311
2.	Europese Unie: kaderbesluit over veroordelingen bij verstek en richtlijn over aanwezigheid	315
a.	Kaderbesluit	315
b.	Richtlijn over het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn.	319
B.	Nationale toepassing	323
1.	Mogelijkheden in verband met de persoonlijke afwezigheid van de beklaagde.	323
2.	Mogelijkheden en verplichtingen in hoofde van de overheid om met een afwezige beklaagde om te gaan.	326
a.	Op het moment van de behandeling zelf.	328
i.	Mogelijkheden om alsnog de persoonlijke aanwezigheid te realiseren	328
ii.	De behandeling <i>in absentia</i>	334
b.	Na de beoordeling ten gronde <i>in absentia</i> : remedie?.	346
i.	Evolutie van het recht op verzet.	348
ii.	Beschrijving van de actuele principes over het verzet in strafzaken	352

Hoofdstuk 2.

Zelfbeschikking bij (buiten)gerechtelijke afhandeling: ruimte voor consensualisme?	365
---	-----

Afdeling 1. Consensualisme in de Belgische strafprocedure	365
---	-----

§ 1. Een mechanisme van buitengerechtelijke afhandeling: de minnelijke schikking	367
--	-----

A. Algemeen: beschrijving van het systeem	368
---	-----

1. Evolutie met groter wordende impact van consensualisme.	368
a. Schets van de eerste fase van de evolutie: de intrede van de minnelijke schikking en de eerste vormen van voorzichtige uitbreiding	368
b. Schets van de tweede fase van de evolutie: de invoering van de verruimde minnelijke schikking als breuk met al het voorgaande.	374

2.	Beschrijving van de actuele principes	380
a.	Toepassingsgebied en verloop	384
i.	Toepassingsgebied	384
ii.	Verloop	394
b.	Gevolgen	414
i.	Strafvordering	414
ii.	Burgerlijke vordering: positie van het slachtoffer binnen de minnelijke schikking	456
B.	Bijzonder: aspecten in verband met zelfbeschikking en consensualisme	463
1.	Rechtsgeldige zelfbeschikking: realisatie van de grondvoorwaarden	464
a.	De basisvoorwaarde van informatie	464
i.	Algemene informatie: concept, verloop en gevolgen ..	464
ii.	Concrete informatie met betrekking tot de zaak zelf ..	467
b.	Basisvereiste van een vrijwillige rechtsverzaking	471
i.	Algemene voorwaarde van vrijwilligheid	471
ii.	Bijzonder: vertrouwelijkheid	473
2.	Consensualisme: minnelijke schikking levert nieuwe rolverdeling op	488
a.	Toegenomen rol voor de advocaat?	488
b.	Verminderde rol voor de onderzoeks- en vonnisrechter? ..	490
i.	Rol van de onderzoeksrechter	490
ii.	Rol van de vonnisrechter	495
§ 2.	Een mechanisme van gerechtelijke afhandeling: de procedure van voorafgaande erkenning van schuld (“ <i>guilty plea</i> ”)	516
A.	Beschrijving van het systeem	518
1.	Toepassingsgebied	519
2.	Verloop en gevolgen	526
a.	Verloop	526
i.	Strafvordering	526
ii.	Burgerlijke vordering	535
b.	Gevolgen	540
i.	Geslaagde voorafgaande erkenning van schuld	540
ii.	Niet geslaagde voorafgaande erkenning van schuld ..	541
B.	Bijzondere aspecten in verband met een geldige zelfbeschikking ..	543
1.	De basisvoorwaarden voor een geldige zelfbeschikking: informatie en vrijwilligheid	546
a.	Vereiste van een geïnformeerde rechtsverzaking	546
i.	Informatie met betrekking tot de stand van zaken van het strafdossier	547

ii. Informatie over de procedure, het verloop en de gevolgen	548
b. Vereiste van vrijwillige rechtsverzaking	551
2. Compenserende waarborgen als vangnet bij rechtsverzaking. .	560
a. De bijstand van de advocaat doorheen de VES-procedure. .	560
i. Taken en verantwoordelijkheid van de advocaat	563
ii. Mogelijkheid om afstand te doen van de bijstand van de advocaat?.	570
b. Rol van de rechter	572
i. Rol van de onderzoeksrechter	572
ii. Rol van de vonnisrechter	573
Afdeling 2. Consensualisme in rechtsvergelijkend perspectief	580
§ 1. De Franse <i>comparution sur reconnaissance préalable de culpabilité</i>	580
A. Algemeen: beschrijving	583
1. Toepassingsgebied.	583
2. Verloop en gevolgen	587
B. Bijzonder: enkele relevante curiosa bij de zelfbeschikking	594
1. Rol van de actoren.	594
a. Rol van de rechter	594
b. Rol van de private partijen: de advocaat van de verdachte en het slachtoffer	599
2. Vertrouwelijkheid	602
§ 2. <i>Common law</i> : de Engelse <i>plea bargaining</i>	605
A. Algemeen: beschrijving	605
B. Bijzonder: de rol van de actoren in het licht van zelfbeschikking . .	607
1. De overheid: de rol van de rechter	607
2. De private partijen: de rol van de advocaat	610
TITEL II. NORMATIEF EN EVALUATIEF LUIK	613
DEEL III. EEN NORMATIEVE BASIS TER LEGITIMATIE VAN ZELFBESCHIKKING IN DE STRAFPROCEDURE: PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID.	615
Hoofdstuk 1.	
Een beschrijving van de theorie	621
Afdeling 1. Totstandkoming en evolutie	621
§ 1. De aanzet: THIBAUT en WALKER.	622
§ 2. Verdere uitwerking en verfijning: LEVENTHAL.	632
Afdeling 2. Actuele inzichten.	633
§ 1. Voorafgaande beschouwingen.	634
§ 2. Beschrijving van de actuele inzichten	635

A. Beschrijving van de actuele theorie op het vlak van de algemene principes.....	635
B. Concrete toelichting bij de criteria ter beoordeling van de rechtvaardigheid van een procedure.....	638
Hoofdstuk 2.	
Een toepassing van de theorie	643
Afdeling 1. Reflectie over de keuzes die te maken zijn op een algemeen en concreet niveau.....	645
§ 1. Macroniveau: de plaats van een rechtvaardige strafprocedure op het continuüm van accusatoire en inquisitoire procedurevormen	646
§ 2. Microniveau: concrete vormgeving van de strafprocedure	648
A. Betrokkenheid.....	650
B. Relationele factoren: respect, neutraliteit, betrouwbaarheid.....	653
Afdeling 2. Kritische beschouwingen: valkuilen	657
 DEEL IV. EVALUATIE: KRACHTLIJNEN VOOR DE VORMGEVING VAN NEGATIEVE ZELFBESCHIKKING IN DE STRAFPROCEDURE...	 661
Hoofdstuk 1.	
De handeling: relevante aspecten in verband met de rechtsverzaking	665
Afdeling 1. De realisatie van een rechtsgeldige rechtsverzaking.....	665
§ 1. Geoorloofd karakter van de rechtsverzaking: wanneer is zelfbeschikking toegelaten?	666
A. Voorwerp van de rechtsverzaking: beoordeling van het geoorloofde karakter vóór de aantasting van grondrechten, waarborgen of procedureregels.....	667
1. Verzaakbaar karakter van (grond)rechten en waarborgen	667
2. Verzaakbaar karakter van procedureregels	673
B. Geoorloofd karakter van een verzaking <i>a posteriori</i>	677
1. Geoorloofd karakter van de regulariserende verzaking wanneer de parallelle verzaking op voorhand een ongeoorloofd karakter zou hebben.....	678
a. (Grond)rechten en waarborgen.....	678
b. Procedureregels.....	683
2. Geoorloofd karakter van de regulariserende verzaking wanneer de parallelle verzaking op voorhand een ongeoorloofd karakter zou hebben.....	684
a. (Grond)rechten en waarborgen.....	685
i. Overeenkomst over het niet opwerpen van de bewijsproblematiek	686

ii.	Overeenkomst over het verzaken aan de bewijsuit- sluiting zelf	689
b.	Procedureregels	692
§ 2.	Voorwaarden voor de realisatie van een geldige rechtsverzaking	693
A.	Algemene principes van toepassing op eenzijdige zelfbeschik- king en consensualisme	693
B.	Enkele bijzonderheden in geval van consensualisme	703
Afdeling 2.	De ongeldige rechtsverzaking	711
§ 1.	Het tegenhouden of terugschroeven van de verzaking	711
A.	Herroeping: ruimte om zich te bedenken voor het voltrekken van de inbreuk?	711
1.	Negatieve zelfbeschikking over afweerrechten: het passief toestemmen in een inbreuk	712
2.	Negatieve zelfbeschikking over participatierechten: het actief kiezen voor een schending	714
B.	Spijt: mogelijkheden om een gerealiseerde inbreuk aan te vech- ten en zo de verzaking ongedaan te maken?	715
§ 2.	Gevolgen van ongeldige verzaking: onrechtmatig verkregen bewijs. ...	717
A.	Onrechtmatigheid begaan tegen de beklagde	717
B.	Onrechtmatigheid begaan tegen een derde	722

Hoofdstuk 2.

	De personen: gewijzigde rol en taakverdeling.	725
Afdeling 1.	De private partijen	726
§ 1.	De individuele partij: autonoom maar soms ook kwetsbaar	726
A.	Principes in verband met kwetsbaarheid binnen Europa	727
1.	Wie is kwetsbaar en waarom?	728
a.	Verdachten: status van verdachte als reden van algemene kwetsbaarheid	728
b.	Verdachten en niet-verdachten: bijzondere feitelijke redenen van kwetsbaarheid	732
2.	Hoe omgaan met kwetsbaarheid?	745
a.	Bijzondere waarborgen als vangnet voor de algemene kwetsbaarheid van verdachten	745
i.	Belang van de advocaat	745
ii.	Belang van informatie	752
b.	Bijzondere waarborgen als vangnet voor de bijzondere feitelijke kwetsbaarheid van verdachten en niet- verdachten	756
i.	Feitelijk kwetsbare verdachten	757
ii.	Feitelijk kwetsbare niet-verdachten	771

B.	Concrete voorstellen voor zelfbeschikking door kwetsbare personen binnen de strafprocedure	776
1.	Concrete feitelijke kwetsbaarheid van (niet-)verdachten	783
a.	Elementen in de aanloop naar een eigen voorstel	785
i.	Wie is kwetsbaar?	785
ii.	Hoe omgaan met kwetsbaarheid?	787
b.	Eigen voorstellen voor een conceptueel kader	795
i.	Wie is kwetsbaar?	797
ii.	Hoe omgaan met kwetsbaarheid?	801
2.	Algemene proceskwetsbaarheid van verdachten	818
a.	Wie is kwetsbaar en waarom?	819
b.	Hoe omgaan met kwetsbaarheid?	821
i.	Neutraliserende maatregelen als verplichting voor de overheid	822
ii.	Procedurele waarborgen als mogelijkheid voor de verdachte	826
§ 2.	De verhouding tussen de individuele partij en haar advocaat	832
A.	Voorafgaande vaststelling: een taakverschuiving van de overheid naar de advocaat	832
B.	Concrete vormgeving van de relatie tussen de advocaat en de cliënt in het licht van de nieuwe constellatie	836
1.	Rechtsbijstand voor personen zonder feitelijke kwetsbaarheid.	836
a.	Het takenpakket van de advocaat	837
b.	Verwijten tegen de advocaat naar aanleiding van de uitoefening van zijn opdracht	843
i.	Verwijten van externe aard	843
ii.	Onenigheid en verwijten van interne aard	845
2.	Rechtsbijstand voor personen met een feitelijke kwetsbaarheid	853
a.	Feitelijke kwetsbaarheid die wil en/of kennis aantast	853
b.	Feitelijke kwetsbaarheid die toegang tot advocaat aantast	857
Afdeling 2.	De overheid	860
§ 1.	Een schets van het actuele kader	860
A.	De aanloop: de actuele positie van de publieke actoren	861
1.	Algemeen: versterkte positie van het Openbaar Ministerie	861
2.	Bijzonder: invloed van negatieve zelfbeschikking op de positie van de publieke actoren	865
B.	Doelstellingen in hoofde van de overheid bij de keuze voor negatieve zelfbeschikking	866
1.	Overzicht	866
a.	Uitdrukkelijke doelstelling bij alle vormen van negatieve zelfbeschikking: het nastreven van beheersbaarheid	866
b.	Impliciete doelstellingen eigen aan consensualisme	871

i.	Het nastreven van successen	871
ii.	Een dossier opbouwen tegen derden.	873
2.	De uitdaging: doelstellingen genereren pijnpunten	874
a.	Pijnpunten eigen aan negatieve zelfbeschikking in het algemeen: problemen die kleven aan de <i>verza-</i> <i>kingshandeling</i>	875
i.	Een ongeoorloofde inbreuk op grondrechten	875
ii.	Een gebrek aan rechterlijk vangnet voor de inbreuk	876
b.	Pijnpunten eigen aan consensualisme in het bijzonder: problemen met de <i>toegevingen</i> die aan de rechtsverza- king zijn verbonden.	878
i.	Gebrek aan rechterlijke controle	881
ii.	Gebrek aan transparantie als aantasting van het vertrouwen in justitie	885
§ 2.	Suggestie voor een plan van aanpak: ijkpunten voor een evenwicht.	890
A.	Concrete voorstellen van ijkpunten.	890
1.	<i>Red-lines</i> met betrekking tot eenzijdige zelfbeschikking.	890
2.	<i>Red-lines</i> met betrekking tot consensualisme	892
a.	Rechterlijke controle	893
i.	Overeenkomst tussen Openbaar Ministerie en verdachte, zonder betrokkenheid van de rechter	895
ii.	Overeenkomst met betrokkenheid van de rechter	921
b.	Openbaarheid en transparantie	928
i.	Retrospectief: transparantie ten aanzien van het ontstaan van de overeenkomst en het resultaat ervan	928
ii.	Prospectief: transparantie ten aanzien van de uit- werking van de overeenkomst	933
B.	Tegen welke algemene achtergrond krijgt het nieuwe evenwicht vorm?	935
1.	Grondlaag waarop negatieve zelfbeschikking wordt opge- bouwd: een accusatoire of inquisitoire strafprocedure?	935
2.	Invloed van negatieve zelfbeschikking op de algemene structuur van het strafproces	937
a.	De onderzoeksfase: een volledige herprofilering van de onderzoeksrechter	937
i.	Elementen in het debat	937
ii.	Eigen voorstel	945
b.	De vonnisfase: een gedeeltelijke herprofilering van de vonnisrechter	950
i.	Implicaties van de eenzijdige negatieve zelfbe- schikking.	950
ii.	Implicaties van het consensualisme	952

Algemeen besluit	955
1. Bevindingen uit het descriptieve luik	955
2. Aanbevelingen uit het evaluatieve luik	958
A. De handeling	958
B. De personen	959
1. Private persoon	959
2. Publieke persoon	966
<i>Bibliografie</i>	973